

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/258/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314211592
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2314211592.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci navrhovateľa: TELERVIS PLUS, a. s., so sídlom Staré Grunty 7, Bratislava, IČO: 35 717 769, zastúpený JUDr. Alanom Strelákom, advokátom, Na vříšku 12, Bratislava, proti odporkyniam: 1/ I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. č. XXX a 2/ C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX, D., o zaplatenie 1.170 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 15. decembra 2014, č.k. 35C/168/2014-30, takto

rozhodol:

Odvolačí súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporkyniam 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol a odporkyniam 1/ a 2/ nepriznal náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53 ods. 1 a 4, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101 ods. 1, § 103 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, keď na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi navrhovateľom a odporkyňou 1/ došlo k uzavretiu zmluvy o úvere, na základe ktorej bol odporkyni 1/ poskytnutý úver vo výške 1.000 eur, ktorý sa odporkyňa zaviazala vrátiť spolu s poplatkom za správu úveru vo výške 690 eur v 13 splátkach vo výške 130 eur. Poplatok za správu úveru zahŕňal ako odplatu, tak aj dohodnutý úrok vo výške 20% z istiny za celú dobu splácania. Súd dospel k záveru, že medzi navrhovateľom a odporkyňou bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, teda spotrebiteľská zmluva. Na jednej strane vystupuje fyzická osoba - spotrebiteľ, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti a na strane druhej právnická osoba - dodávateľ, ktorá pri uzatváraní zmluvy koná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Na zabezpečenie záväzku zo zhora uvedenej zmluvy o úvere uzatvoril navrhovateľ s odporkyňou 2/ Dohodu o ručení podľa § 303 a nasl. Obchodného zákonníka, v ktorej odporkyňa 2/ vyhlásila, že si je vedomá všetkých právnych dôsledkov súvisiacich s Dohodou o ručení a zároveň potvrdila, že obsah a rozsah záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere jej je známy, vrátane práv a povinností, ktoré z tohto ručenia vyplývajú. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na jej formu, ktorú uzatvára spotrebiteľ a dodávateľ. Charakter spotrebiteľskej zmluvy môžu mať nielen zmluvy uzatvárané podľa Občianskeho zákonníka alebo aj podľa Obchodného zákonníka a podľa osobitných predpisov. Z hľadiska ochrany spotrebiteľa je potrebné venovať osobitnú pozornosť zmluvám, pri ktorých spotrebiteľ nemohol ovplyvniť jej obsah. Súd má v prípade spotrebiteľských zmlúv povinnosť ex offio skúmať, či takáto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky v zmysle § 54 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade súd mal za to, že tak ako zmluva o splátkovom úvere, ako aj Dohoda o ručení, sú spotrebiteľskými zmluvami, kde má súd povinnosť ex offio skúmať, či takáto zmluva neobsahuje neprijateľné obchodné podmienky v zmysle § 54 Občianskeho zákonníka.

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, sú neprijateľné, a preto sú neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Predmetnú zmluvu teda súd považoval za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Aj keď predmetná zmluva je zmluvou, ktorá vykazuje známky absolútneho obchodu a je potrebné ju posúdiť podľa Obchodného zákonníka, je zároveň zmluvou spotrebiteľskou, a potom normy obchodného práva sú použiteľné len vtedy, ak neodporujú úprave spotrebiteľských vzťahov podľa Občianskeho zákonníka a vykonávacích predpisov, ktoré ustanovenia majú prednosť pred aplikáciou Obchodného zákonníka. Pri posúdení obsahu úverovej zmluvy súd zistil, že v zmluve nebola jasne a určite vymedzená sadzba úroku, od ktorého sa mali odvíjať jednotlivé splátky. Na prvej strane zmluvy bola výška úroku vyjadrená percentuálne - 20% z istiny za celú dobu splácania úveru, pričom celá suma budúcich úrokov bola zahrnutá v čiastke 690 eur, ktorá bola označená ako celkový poplatok za správu úveru. Takýmto postupom sa obchádzali jednotlivé ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z. a ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorých zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny úrokov a iných poplatkov. Zákonom stanovené členenie a uvedenie jednotlivých čiastok úveru nie je svojvoľné, ale predstavuje prehľadné vymedzenie povinností dlžníka tak, aby sa dokázal zorientovať v ponuke a aby zároveň nebolo možné, aby si veriteľ voči dlžníkovi uplatňoval aj nároky, na ktoré nemá právo. Pokiaľ pod poplatky nie je možné zahrnúť úrok a s ohľadom na to, že úroky sú splatné so splatnosťou jednotlivej splátky, úroky možno požadovať do zaplatenia a to aj predčasného, je úplne vylúčené, aby suma celkových úrokov bola pojatá do poplatku za úver. Z výpovede odporkyne súd zistil, že mala k dispozícii splátkový kalendár, z ktorého vyplývali termíny splátok úveru a aj jeho konečná splatnosť, súd však nemal za preukázané, že by mala k dispozícii jasnú a určitú informáciu o tom, z čoho splátky pozostávali. Nakoľko v zmluve o úvere nebola splnená náležitosť podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z., súd považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. Odporkyňa 1/ na základe uzavretej zmluvy navrhovateľovi zaplatila sumu 520 eur, pričom posledná bola uhradená suma vo výške 130 eur dňa 12.01.2010. Navrhovateľ vyzval odporkyňu 2/ ako ručiteľku na zaplatenie celého dlhu vrátane zmluvne pokuty najneskôr do 14.04.2010. Vo vzťahu k odporkyni 1/ dlh zosplatnil dňa 11.05.2010. V danom prípade navrhovateľ súdu neobjasnil, prečo vyzval ručiteľa na plnenie celého dlhu pred jeho mimoriadnym zosplatnením vo vzťahu k odporkyni 1/. V zmysle citovaného ust. § 5b zákona č. 250/2007 súd musí prihliadať na premlčanie z úradnej povinnosti, teda v spotrebiteľských vzťahoch aj bez námietky odporcu. Podstatou premlčania je to, že ak sa právo v zákonom stanovenej dobe neuplatní na súde, nemôže už byť veriteľovi po jej uplynutí priznané. V dôsledku premlčania právo nezaniká, trvá ďalej, ale do značnej miery sa oslabuje zmenšením možnosti jeho úspešného uplatnenia.

V zmysle vyššie uvedeného súd posudzoval predmetnú spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, keďže ustanovenia Občianskeho zákonníka by boli pre odporkyne ako pre spotrebiteľky výhodnejšie. Pri aplikácii všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka a nie štvorročnej podľa Obchodného zákonníka na daný vzťah súd vychádzal z toho, že pri spotrebiteľských zmluvách majú prednosť osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ustanovení § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Napriek existencii dualistického systému záväzkového práva v našom právnom poriadku, súd nevidí dôvod posudzovať premlčanie v spotrebiteľskej, a teda typickej občianskoprávnej veci podľa právnej úpravy, ktorá reguluje vzťahy v zásade medzi podnikateľmi. Najmä s prihliadnutím na to, že Občiansky zákonník takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia. Premlčacia trojročná lehota na uplatnenie práva začala navrhovateľovi plynúť dňom 12.05.2010 a uplynula 12.05.2013. Navrhovateľ uplatnil svoje právo na súde až 09.05.2014. Uplynutím trojročnej premlčacej lehoty dňom 12.05.2013

sa právo navrhovateľa premlčalo a rovnako sa premlčali aj úroky z omeškania. Premlčania práva nedochádza k zániku nároku, ale subjektívne právo veriteľa prestáva byť súdne vynútiteľné a táto účinnosť sa prejaví nielen vo vzťahu k pohľadávke, ale aj jej príslušenstvu, ktoré predstavujú úroky z omeškania. Pokiaľ ide o ručiteľský záväzok, záväzkový právny vzťah z ručenia môže existovať iba popri hlavnom (základnom) záväzkovom právnom vzťahu (veriteľ - dlžník), a preto má povahu vedľajšieho právneho vzťahu (ide teda o akcesorický právny vzťah). Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávku a nie na osobu dlžníka. Ručiteľský záväzok zaniká až zánikom pohľadávky, ktorá ním bola zabezpečená. Ručiteľ (však) má právo uplatniť proti veriteľovi námietky, ktoré má proti veriteľovi aj dlžník. Ide o námietky smerujúce voči pohľadávke (napríklad, že právo veriteľa je premlčané), ako to je aj v danom prípade. Premlčanie nároku vo vzťahu k dlžníkovi sa týka aj ručiteľa a súd naň pri spotrebiteľských zmluvách prihliada ex offo, a preto návrh v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého odporkyniam ako v plnom rozsahu úspešným účastníčkam vzniklo právo na náhradu trov konania. Nakoľko však odporkyniam žiadne trovy doposiaľ nevznikli, súd im ich náhradu nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho návrhu vyhovieť a priznať mu náhradu trov konania. Mal za to, že názor súdu o potrebe výlučnej aplikácie Občianskeho zákonníka a zákona o spotrebiteľských úveroch je neudržateľný a neobstojí, nakoľko je v rozpore s praxou súdu vyššieho stupňa a tiež v rozpore s názorom Najvyššieho súdu ČR. V tejto súvislosti poukázal na názor vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/28/2014, na základe ktorého je potrebné dospieť k záveru, že aj napriek povahe zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako zmluvy, ktorá má spotrebiteľský charakter, nestráca zmluva o spotrebiteľskom úvere povahu obchodno-právneho vzťahu (absolútneho obchodu) a pri jej posudzovaní je nevyhnutné prihliadať na ustanovenia Obchodného zákonníka. Mal za to, že ustanovenia zákonov (či už Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka) týkajúce sa inštitútu premlčania nemajú povahu ustanovení smerujúcich k ochrane práv spotrebiteľa, a to z dôvodu, že premlčanie nikdy nemôže byť podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko sa jedná o objektívnu právnu skutočnosť (plynutie času) a nestavia spotrebiteľa do nevýhodnejšieho postavenia oproti dodávateľovi, keďže tak pre dodávateľa, ako aj pre spotrebiteľa, či už v rámci režimu Občianskeho zákonníka, alebo v prípade režimu Obchodného zákonníka, platí rovnaká premlčacia doba.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) zverejnením termínu vyhlásenia rozhodnutia na úradnej tabuli súdu podľa § 156 ods. 3 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 35C/168/2014 je zaplatenie 1.170 eur s príslušenstvom.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnutý a v závislom výroku o náhrade trov konania.

Odvolateľ odvolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Uvedený odvolací dôvod je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo právnu normu, síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku a na základe vykonaných dôkazov, dospel k správny skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný. Odvolací súd nezistil, aby prvostupňový súd porušil zásady vyplývajúce z ust. § 132 v súvislosti s hodnotením dôkazov. Skutkové zistenia správne subsumoval pod aplikované právne predpisy a daný právny vzťah správne posúdil ako nárok navrhovateľa na zaplatenie žalovanej istiny titulom uzatvorenej zmluvy o úvere v zmysle § 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a ustanovení Občianskeho zákonníka.

Podľa § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

V predmetnej veci záväzok žalovanej 1/ vznikol zo zmluvy o úvere, ktorá bola uzavretá podľa ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorá je v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka absolútnym obchodom, ktorý sa bez ohľadu na charakter účastníkov riadi ustanoveniami Tretej časti Obchodného zákonníka. Napriek povahe výlučného obchodného záväzku je však zmluva o úvere s ohľadom na skutočnosť, že žalovaná 1/ ako jedna zo strán tejto zmluvy nebola podnikateľom, taktiež vzhľadom na skutočnosť, že zmluva bola navrhovateľom vopred pripravená, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, a preto je potrebné aplikovať spotrebiteľské právo a v rámci neho ustanovenia Občianskeho zákonníka a zákona na ochranu spotrebiteľa.

Spotrebiteľské zmluvy predstavujú rovnorodý druh občianskoprávných zmlúv (príp. aj obchodných zmlúv, ktoré majú charakter absolútneho obchodu), v ktorých druhým účastníkom zmluvy je spotrebiteľ; osobitosť spotrebiteľských zmlúv vyplýva zo zvýšeného záujmu spoločnosti ochraňovať slabšieho účastníka zmluvného vzťahu - spotrebiteľa, ktorý vstupuje do zmluvných vzťahov s poskytovateľmi rôznych plnení a služieb. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto zmluvné podmienky individuálne ovplyvniť. Zmyslom zavedenia osobitnej úpravy spotrebiteľských zmlúv do právnej úpravy je zvýšená ochrana slabšieho účastníka záväzkových vzťahov, ktoré vznikajú pri poskytovaní služieb. Na to, aby zmluva bola označená za „spotrebiteľskú“ musí byť splnená podmienka, že ide o zmluvu, ktorá sa uzatvára za rovnakých zmluvných podmienok s väčším počtom spotrebiteľov, pričom tieto podmienky sú vopred pripravené dodávateľom a spotrebiteľ nemôže ovplyvniť ich obsah; k zmluvným podmienkam dodávateľa môže spotrebiteľ pristúpiť alebo nie - spotrebiteľskou zmluvou je teda akákoľvek súkromnoprávna zmluva bez ohľadu na to, či je upravená Občianskym zákonníkom, Obchodným zákonníkom alebo iným osobitným zákonom.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo vykonané. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Účelom premlčania je tak jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv, jednak zamedziť tomu, aby dlžníci neboli ohľadom svojich povinností vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku zo strany súdov.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa voči odporkyniam, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p.

napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, keď tento správne rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p. i o trovách konania.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešným odporkyniam náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože tieto na jej priznanie návrh nepodali (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.